

Henryk Gaertner

"Kazania strasburskie o czci dla życia", Albert Schweitzer, Toruń 2014 : [recenzja]

Acta Medicorum Polonorum 5/1, 128-129

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Książka ma cechy typowe dla autobiografii, ale jest też zbiorem opisów pacjentów, przypadków klinicznych i działania urzędów medycznych. Może być również manifestem ducha humanizmu niezbędnego każdemu lekarzowi, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, kiedy medycyna przepełniona jest technologią, genetyką i farmakologią, a pacjent – a więc człowiek, staje się tylko numerkiem bądź kodem oznaczającym jednostkę chorobową.

Autobiografia może być wskazówką dla dzisiejszego lekarza jak traktować swój zawód, jakie wartości są najważniejsze przy jego wykonywaniu, kim dla lekarza jest pacjent i czym kierować się w codziennej praktyce lekarskiej. Pokazuje, że powołanie lekarskie, bez względu na specjalizację, nie może być wolne od rozważań etycznych, które przypominają lekarzom o standardach wykonywania profesji, o czystości sztuki lekarskiej w oparciu o przysięgę Hipokratesa. Książka wzmacnia społeczne zaufanie do zawodu lekarza, tak potrzebne w dzisiejszych czasach.

Sebastian Kliwicki – Poznań

Albert Schweitzer, *Kazania strasburskie o czci dla życia*. Tłum. M. Lewandowska, Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2014, ss. 41, ISBN 978-83-7780-928-0

Autorka, dr fil. Maria Zofia Lewandowska, polonistka, posiada ciekawy dorobek literacki: wiersze (zawarte w kilkunastu tomikach i antologiach), prozę (w tym eseje, artykuły o filozofii, kulturze, twórczości i religii) oraz sztukę teatralną i tłumaczenie poematu Macieja Korwina. Albert Schweitzer i jego twórczość stanowił temat jej tezy doktorskiej i różnych artykułów.

Dr Lewandowska jest autorem obszernego wstępu i polskiego tłumaczenia niemieckiego oryginału. Liczący 20 stron wstęp, to świetnie przedstawiona biografia Schweitzera z ciekawą interpretacją jego zainteresowań, działalności i osiągnięć jako muzyka i muzykologa, teologa i kaznodziei, filozofa i etyka, lekarza i szpitalnika, kulturoznawcy, bojownika o postęp, równość ras i pokój, polityka, pisarza i mówcy. Należy przypomnieć, że filozofia i etyka Schweitzera „cześć dla życia” powstała w 1915 roku, w czasie jego pracy jako lekarza tubylców w gabońskim buszu Lambarene. Albert Schweitzer twierdził, że powstały przed stu laty szpital w Lambarene jest symbolem jego myślenia i stał się trwałym, materialnym wyrazem czci dla życia.

„Cześć dla życia” jest tematem wielu wypowiedzi i pism Schweitzera. Do najważniejszych należą kazania. Z ich wielkiej liczby autorka przełożyła dwa kazania wygłoszone w niedzielę 16 i 23 lutego 1919 roku, w kościele św. Mikołaja w Strasburgu. Teksty „Kazanie pierwsze o czci dla życia” i „Kazanie drugie o kwestiach etycznych i czci dla życia” traktują nie tylko o miłowaniu Boga, lecz głównie o szacunku dla wszystkiego, co żyje – ludzi, zwierząt i roślin.

Na końcu publikacji znajduje się skrócone kalendarium życia i działalności Schweitzera. Półtwarda kartonowa okładka ma na froncie szkic głowy Schweitzera, wykonany przez autorkę, a z tyłu – jej biogram i wizerunek.

Książkę należy polecić wszystkim zainteresowanym problemami bioetyki, zwłaszcza lekarzom, przyrodnikom oraz filozofom i etykom.

Henryk Gaertner – Kraków

Ryszard Chrzanowski (Richard Cranovsky), *Notatnik sceptyka. Fakty i fantazje.* Warszawa 2014, ss. 182, il., ISBN 978-83-937756-1-3

Ryszard Chrzanowski, rodem z podtarnowskich Mościc, studiował w Krakowie medycynę, uzyskując tu doktorat i habilitację oraz specjalizację z neuroradiologii. W 2013 r. wydał obszerną autobiografię „Wędrowki pod znakiem Skorpiona...”.

Obecna książka ma kształt odmienny od ostatniej. Opisuje zdarzenia, wrażenia i rozważania z różnych lat życia. Tematykę medyczną prezentują teksty o wzorowym lekarzu (Stanisławie Świerczewskim), decyzji zostania lekarzem, o roli histologii oraz anatomii prawidłowej, topograficznej i patologicznej w medycynie, o stażu w oddziale alergologicznym (w fatalnym stanie!) krakowskiego szpitala uniwersyteckiego, o udziale w konsylium w klinice neurologicznej, dalej o habilitacji w Bernie i specjalistycznym egzaminie żony, a także o współpracy z II Kliniką Chorób Wewnętrznych UJ w Krakowie i wydawnictwem *Medycyna Praktyczna*. Owocem współdziałania na tematy bezpieczeństwa w lecznictwie była m.in. konferencja w Warszawie w 2011 r.

Dalszą grupę tekstów stanowią wspomnienia: o wizycie w Watykanie, patriotycznej mszy w pierwszą rocznicę wybuchu wojny, o spowiedzi, warcie przy grobie bohaterskiego chłopca, o tableau małej matury i pomocy choremu koledze oraz o rodzinnym wieczorze po złożonej maturze. Rozdział „Bramka” przypomina różne problemy dzieciństwa i młodości, jak również dyskutuje przemiany cywilizacyjne, kulturalne i polityczne współczesnego świata. Osiągnięcia i zdobycze tych dziedzin przywołuje rozdział „Mare rostrum”. Natomiast dalsze teksty są poświęcone wędrowkom: żegludze i spławowi po jeziorach i Wiśle, pobytom na Sardynii, w Gorcach oraz na Kahlenbergu i w Heiligenstadt ze wspomnieniami o Sobieskim i Beethovenie.

Książka ma wysoki poziom edytorski. Tekst wzbogacają bardzo liczne (ponad 60), głównie barwne, ilustracje. Wielokolorowa, twarda, lakierowana okładka ma na froncie portret, a z tyłu dane autora. Lekturę książki można polecić czytelnikom zarówno z kręgu medycyny, jak i spoza niego.

Henryk Gaertner – Kraków